

Yeni bir obsesif-kompulsif semptom içeriği: Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği ile Partnere İlişkin Obsesif-Kompulsif Belirti Ölçeği'nin Türkçe formlarının psikometrik özellikleri

A new obsessive-compulsive symptom type: The psychometric properties of the Turkish forms of Relationship Obsessions and Compulsions Inventory and Partner-Related Obsessive-Compulsive Symptoms Inventory

Ezgi Trak¹, Müjgan İnöz²

¹Arş.Gör., ²Doç. Dr., Hacettepe Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, Ankara

ÖZET

Amaç: Farklı belirti içeriklerinin görülebildiği obsesif-kompulsif bozukluğun son yıllarda araştırılmaya başlanan belirti temalarından biri de romantik ilişkiye ve partnere yönelik yineleyici düşüncelerdir. Bu araştırmanın amacı, romantik ilişki ve partner temalı obsesif-kompulsif belirti şiddetinin ölçülmesine olanak tanıyacak Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği ile Partnere İlişkin Obsesif-Kompulsif Belirti Ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlanması ve psikometrik özelliklerinin incelenmesidir. **Yöntem:** Araştırmanın örneklemi halen ilişki içinde olduğunu beyan eden, yaşları 18-63 arasında değişen 292 yetişkin katılımcıdan oluşmuştur. Katılımcılardan uyarlanması yapılan ölçeklere ek olarak Obsesif-Kompulsif Envanteri – Gözden Geçirilmiş Form, Obsesif İnanışlar Ölçeği – 44, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri – II, Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği ve İlişki Doyumu Ölçeği'nden oluşan bir ölçek setini doldurmaları istenmiştir. Ölçeklerin test-tekrar test güvenirliğini değerlendirmek amacıyla uyarlanması yapılan ölçekle 36 kişiye 4 hafta sonra tekrar verilmiştir. **Bulgular:** Doğrulayıcı faktör analizi sonuçları ölçeklerin Türkçe formlarının faktör yapılarının orijinal formları ile örtüştüğüne işaret etmiştir. Yapılan diğer geçerlik analizleri ölçeklerin istenilen dış bileşen, kriter ve yordayıcı geçerliklere sahip olduğuna işaret etmiştir. İç tutarlılık, test-tekrar test ve iki yarı test güvenirliğini değerlendiren analizler ölçeklerin tatmin edici güvenirlik değerlerine sahip olduğunu ortaya koymuştur. **Sonuç:** Bu çalışma ölçeklerin Türkçe formlarının geçerli ve güvenilir ölçüm araçları olduklarına, Türk örnekleminde geçerli ve güvenilir bir şekilde kullanılabilirliklerine işaret etmiştir.

Anahtar Sözcükler: Obsesif-kompulsif bozukluk, ilişkiye Yönelik Obsesyonlar, Partnere İlişkin Obsesyonlar

(*Klinik Psikiyatri* 2017;20:.....)

DOI: 10.5505/kpd.2017.75047

SUMMARY

Objective: Obsessive-compulsive disorder is a heterogeneous condition with a wide range of symptom presentations. Researchers recently started to investigate obsessions and compulsions focusing on intimate relationship and partner. The aim of this study was to adapt the Relationship Obsessive Compulsive Inventory and the Partner Related Obsessive Compulsive Symptom Inventory to Turkish and to assess validity and reliability of the Turkish forms of the scales. **Method:** The sample of the study consisted of 292 adults who were in an intimate relationship at the time of the study. Participants' ages ranged from 18 to 63 years. Participants completed a battery of self-report measures including Relationship Obsessive Compulsive Inventory, Partner Related Obsessive Compulsive Symptom Inventory, Obsessive Compulsive Inventory – Revised, Obsessive Beliefs Questionnaire – 44, Experiences in Close Relationship Scale – Revised, Depression Anxiety Stress Scale and Relationship Assessment Scale. In order to assess test-retest reliability of the scales, 36 participants were asked to complete the scales of interest once again 4 weeks later. **Results:** Confirmatory factor analysis revealed that factor structures of Turkish forms of the scales corresponded to the original factor structures of the scales. In addition, results showed that both scales had construct, criterion and predictive validities. Moreover, the scales showed high internal consistency, test-retest and split-half reliabilities. **Conclusion:** To conclude, the study revealed that Turkish forms of the Relationship Obsessive Compulsive Inventory and the Partner Related Obsessive Compulsive Symptom Inventory have good reliability and validity, supporting cross-cultural nature of the scales.

Key Words: Obsessive-compulsive disorder, Relationship Centered Obsessions, Partner Focused Obsessions

GİRİŞ

Obsesif-kompulsif bozukluk (OKB) semptomlarının içeriğinin birbirinden farklı görünümlere sahip olması ve farklı semptom türlerinin tedavilere farklı yanıtlar vermesi bakımından diğer bozukluklardan ayrılmaktadır (1). Diğer bir deyişle OKB bulaşma/kirlenme, kontrol etme, düzenleme, zarar verme, zarar görme, cinsellik, dindarlık gibi farklı içerikte semptom türleri, hastadan hastaya büyük değişiklik gösteren semptom profili ile oldukça heterojen bir bozukluktur (1,2,3). Bu durumun OKB'nin tanımlanmasını ve ölçülmesini zorlaştırdığı (4), ayrıca bozukluğun heterojen yapısının daha iyi anlaşılmasının etkili tedavi yöntemlerinin geliştirilmesi bakımından büyük önem taşıdığı belirtilmektedir (5).

Kişilerarası ilişkilerin, özellikle de romantik ilişkilerin bireylerin iyi oluş halleri üzerinde önemli bir rolünün olduğu (6,7), tatmin edici yakın ilişki bağlarına sahip olmanın sıkıntı ve zorluklara karşı koruyucu bir faktör olduğu belirtilmektedir (8). Romantik ilişkilerin psikolojik iyilik hali üzerindeki etkilerini inceleyen pek çok araştırma yapılmış olsa da, romantik ilişki içerikli obsesif-kompulsif semptomların oldukça yakın bir dönem kadar araştırmacıların dikkatini çekmediği görülmektedir (9,10). Bu durumla ilişkili olarak, son dönemde bir grup araştırmacı bireyin sahip olduğu romantik ilişkiye ve partnerine yönelik ısrarlı meşguliyet ve şüpheleri içeren yeni bir semptom grubunun etiyojisini ve OKB'nin diğer semptomları ile ilişkisini incelemeye başlamışlardır (9,10).

Doron ve arkadaşları (9,10) klinik gözlemlerden hareketle romantik ilişki içerikli iki farklı obsesif-kompulsif semptom türü saptamıştır. Bunlardan ilki romantik ilişkilerle ilgili obsesyonel düşünmedir ve kişinin partnerine duyduğu sevgi, partnerinin kişiye yönelik sevgisi ya da ilişki deneyiminin doğruluğu alanlarına ilişkin obsesif meşguliyet ve şüpheleri içermektedir (9). Bu tür obsesyonları deneyimleyen kişilerin zihninin partnerini gerçekten sevip sevmediği, partnerinin kendisini gerçekten sevip sevmediği, içinde bulunduğu ilişkinin kendisi için doğru ilişki olup olmadığı gibi düşüncelerle aşırı meşgul olduğu belirtilmektedir (9). Bu obsesyonlara kontrol etme, karşılaştırma, onay

arama ve nötralizasyon gibi kompulsif davranışlar eşlik edebilmektedir. Örneğin kişi sık sık partnerini gerçekten sevip sevmediğini kontrol etme, ilişkisini çevresinde gördüğü diğer ilişkilerle karşılaştırma, partnerinin kendisini gerçekten sevip sevmediğine ilişkin güvence arama ya da obsesyonların ortaya çıkardığı kaygıyı azaltmak için partneriyle mutlu olduğu anları zihninde canlandırma gibi davranışlar sergileyebilmektedir (9). Romantik ilişki içerikli obsesif-kompulsif semptom türlerinin ikincisi partner odaklı obsesif-kompulsif semptomlardır. Partner odaklı semptomlar partnerin ahlak düzeyi, sosyal becerileri, duygusal istikrarlılık düzeyi, mesleki yetkinliği, görünüşü ya da zekasına ilişkin yoğun şüphe ve obsesif düşünceler ile bunlara eşlik eden kontrol etme, karşılaştırma, güvence arama ya da nötralizasyon kompulsiyonlarıyla karakterizedir (10). Bu tür belirtiler sergileyen bir birey partnerinin yeterince zeki, güzel/yakışıklı, ahlaklı vb. olup olmadığına ilişkin düşüncelerle aşırı meşgul olabilmekte; partnerlerinin zekâsı, sosyal becerileri ya da görünüşünü başkalarıyla karşılaştırma ya da partnerinin hayatta yeterince başarılı olabileceğine ilişkin onay arama gibi kompulsif davranışlar sergileyebilmektedir.

Romantik obsesyonlar çoğunlukla düşünce formunda olmakla birlikte, imge (örneğin partnerin görüntüsü) ya da dürtü (örneğin partneri terk etmeye yönelik bir dürtü) biçiminde de deneyimlenebilmektedir (11). Romantik ilişkilerle ilgili istenmeyen girici düşüncelerin genellikle ego-distonik oldukları belirtilmektedir (11). Örnekleme gerekirse, kişi partnerini sevdiğini ancak kendini duygularını sorgulamaktan alıkoymadığını hissedebilir ya da partnerinin mesleki yetkinliğini sorgulamanın etik bir davranış olmadığını düşünse dahi, kendini bu sorgulamayı yapmaktan alamayabilir. Romantik ilişki ve partner içerikli obsesif-kompulsif belirtilerin genellikle rahatsız edici bulunduğu, kabul edilmelerinin güç olduğu, ayrıca utanç ve suçluluk duygularına yol açtığı ifade edilmektedir (11).

Romantik ilişki temalı obsesif-kompulsif belirtilerin başlangıç yaşını tespit etmeye yönelik herhangi bir araştırma yapılmamıştır. Ancak klinik deneyimler belirtilerin genellikle erken yetişkinlikte ortaya çıktığına işaret etmektedir (11). Erken yetişkinlikte başlayan semptomlar kişi romantik

aktivitelerde bulunmayı sürdürdükçe devam edebilmektedir. Bazı durumlarda belirtiler evlenme ya da bebek sahibi olma gibi bağlılık ve adanmışlık göstergesi kararların alınmasının akabinde başlayabilmektedir. İlişkinin sona ermesinin de romantik obsesif-kompulsif belirtileri tetikleyebileceği belirtilmektedir. Bu tür durumlarda kişiler eski partnerlerinin kendileri için tek doğru kişi olduğu ya da kendileri için tek doğru kişiyle birlikte olma şansını kaçırdıkları yönünde obsesyonel düşünceler sergileyebilmektedir. Bu tür obsesyonlara genellikle ilişkinin sona ermesine yol açan sebepleri kendine tekrar tekrar hatırlatma ya da eski partneriyle şimdiki partnerini sürekli karşılaştırma gibi kompulsif davranışlar eşlik etmektedir. Kişiler obsesif-kompulsif belirtileri yeniden deneyimlemekten veya belirtileri yüzünden partnerlerini incitmekten endişelendikleri için romantik bir ilişkiye başlamaktan uzun süreler boyunca kaçınabilmektedir. Romantik ilişki içerikli obsesif-kompulsif belirtiler geçmişteki ya da gelecekteki ilişki ya da partnerlerle ilgili olabileceği de, halihazırda süren bir ilişki ya da güncel partnerle ilgili olduğunda daha büyük bir sıkıntıya yol açtıkları ifade edilmektedir (11).

Araştırmalar romantik ilişki temalı obsesif-kompulsif semptom şiddeti arttıkça kişiden alınan doyum ve cinsel işlevsellik düzeylerinin düştüğüne işaret etmiştir (9,10,11). Araştırmalar ayrıca romantik ilişki ve partner temalı obsesif-kompulsif semptom düzeyinin ilişki memnuniyetsizliğini OKB, depresyon, anksiyete, stres belirtilerinin ve güvensiz bağlanmanın etkisi kontrol edildiğinde dahi anlamlı olarak yordadığını ortaya koymuştur (9,10). Buna ek olarak romantik ilişki ve partner odaklı obsesif-kompulsif semptom şiddeti depresyon, anksiyete ve stres belirtileriyle ilişkilendirilmiş; hem ilişki hem de partner temalı obsesif-kompulsif belirti düzeyinin depresif semptom şiddetini, obsesif-kompulsif semptom düzeyi ve güvensiz bağlanmanın etkisi kontrol edildiğinde dahi anlamlı olarak yordadığı görülmüştür. Yapılan diğer bir çalışmada ilişki merkezli OKB tanısı alan hastaların OKB hastalarıyla benzer düzeyde depresif semptom sergilediği, ayrıca her iki grubun da kontrol grubuna göre daha fazla depresif belirti sergilediği görülmüştür (9,10). Bu bulgular araştırılmaya oldukça yakın zamanda başlanmış olsa da, romantik ilişki ve partner temalı obsesif-

kompulsif belirtilerin OKB'nin belirgin düzeyde sıkıntı ve zorluğa yol açabilen önemli temalarından olduğuna işaret etmektedir.

Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği (RİOKÖ) (9) ve Partnere İlişkin Obsesif-Kompulsif Belirti Ölçeği (PİOKBÖ) (10) romantik ilişki ve partner temalı obsesif-kompulsif belirtileri değerlendirecek geçerli ve güvenilir ölçüm araçlarına duyulan ihtiyacı gidermek amacıyla geliştirilmiş iki ölçüm aracıdır. Bu ölçeklerin geliştirilmesi romantik ilişki ve partner temalı obsesif-kompulsif belirtilerin fenomenolojik ve etiyolojik özelliklerinin yanı sıra ruh sağlığı ve ilişki kalitesi üzerindeki etkilerinin incelenbilmesine de olanak sağlamıştır. Bu araştırmanın amacı, bu iki ölçüm aracının Türkçe'ye uyarlanması ve Türkçe formlarının psikometrik özelliklerinin incelenmesidir. Ölçeklerin Türkçe'ye uyarlanmalarının Türkiye örnekleminde konuya ilişkin yeni araştırmalar yapılabilmesine ve romantik ilişki temalı obsesif belirtileri kültürlerarası tutarlılık ve farklılıklarına ilişkin bulguların incelenbilmesine olanak sağlayarak hem ulusal hem de uluslararası alan yazına katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

GEREÇ VE YÖNTEM

Örnekleme

Araştırma çerçevesinde kartopu metoduyla Türkiye'de yaşayan, yaşları 18 ve 63 arasında değişen 292 kadın ve erkek katılımcıya ulaşılmıştır. Araştırmaya yalnızca araştırma yapıldığı sırada romantik bir ilişki içinde olduğunu ifade eden katılımcılar dahil edilmiştir. Ölçek setini tam olarak doldurmayan, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmadığını ya da ruhsal bozukluk tanısı olduğunu belirten 21 katılımcıdan elde edilen veriler örneklem dışında bırakılmış, böylece örneklem 271 kişiden oluşmuştur.

Veri Toplama Araçları

Demografik Bilgi Formu. Demografik Bilgi Formu araştırmacı tarafından geliştirilmiş, formda katılımcılardan cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim düzeyi, ruh sağlığı ve içinde buldukları ilişkinin süresine

ilişkin bilgiler vermeleri istenmiştir.

RİOKÖ: RİOKÖ (Relationship Obsessive-Compulsive Inventory) romantik ilişkilerle ilgili obsesif-kompulsif belirti düzeyini ölçmek amacıyla geliştirilmiştir (9). Öz-bildirime dayalı olan ölçek 5'li Likert tipi (0: Bana hiç uygun değil, 4: Bana çok uygun) 12 maddeden oluşmaktadır. Ölçekten alınan yüksek puanlar romantik ilişki temalı belirti düzeyindeki yüksekliğe işaret etmektedir. Ölçeğin Partnere Duyulan Sevgi, İlişkinin Doğruluğu ve Partner Tarafından Sevilme olmak üzere üç alt ölçeği vardır. Ölçek yapı geçerliğinin değerlendirilmesi amacıyla farklı ölçüm araçları ile birlikte değerlendirilmiş, ölçeğin bütününden ve alt ölçeklerden alınan puanlar ile Obsesif Kompulsif Envanteri - Gözden Geçirilmiş Form (OKE-GGF) (12), Obsesif İnanışlar Ölçeği - Kısa Form (OİÖ-K) (13), Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği - 21 (DASS-21) (14), Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri - II (YİYE-II) (15) ile pozitif, İlişki Doyumu Ölçeği (İDÖ) (16) ile ise negatif korelasyonlar sergilediği görülmüştür. Doron ve arkadaşları (9) yetişkin örnekleme gerçekleştirdikleri çalışmada ölçeğin iç tutarlılığına ilişkin Cronbach Alpha katsayılarının ölçeğin bütünü için .93, Partnere Duyulan Sevgi alt ölçeği için .84, İlişkinin Doğruluğu alt ölçeği için .79 ve Partner Tarafından Sevilme alt ölçeği için ise .87 olduğunu bildirmiştir. Elde edilen sonuçlar çerçevesinde ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik düzeyinin tatmin edici olduğu düşünülmüştür.

PİOKBÖ: PİOKBÖ (Partner Related Obsessive Compulsive Scale) partner temalı obsesif-kompulsif belirtilerin şiddetini değerlendirmek amacıyla geliştirilmiştir (10). 5'li Likert tipi (0: Bana hiç uygun değil, 4: Bana çok uygun) 24 maddeden oluşmaktadır. Ölçekten alınan yüksek puanlar partnere ilişkin obsesif-kompulsif belirti düzeyinin yüksekliğine işaret etmektedir. Ölçeğin Ahlaklılık, Sosyallik, Duygusal İstikrarlılık, Yeterlilik, Görünüş ve Zekâ olmak üzere altı alt ölçeği bulunmaktadır. Ölçek yapı geçerliğinin değerlendirilmesi amacıyla OKE-GGF (12), OİÖ-K (13), DASS-21 (14), YİYE-II (15) ve İDÖ (16) ile birlikte değerlendirilmiştir. Ölçeğin toplam puanı ve alt ölçek puanları ile OKE-GGF (12), OİÖ-K (13), DASS-21 (14), YİYE-II (15) puanları arasında pozitif, İDÖ (16) puanları ile negatif korelasyonlar olduğu

görülmüştür. Doron ve arkadaşları (10) yetişkin örnekleme gerçekleştirdikleri çalışmada, ölçeğin bütününe iç tutarlılığına ilişkin Cronbach Alpha katsayısının .95 olduğunu bildirmiştir. İç tutarlılık Cronbach Alpha katsayıları Ahlaklılık alt ölçeği için .89, Sosyallik alt ölçeği için .84, Duygusal İstikrarlılık alt ölçeği için .84, Yeterlilik alt ölçeği için .87, Dış görünüş alt ölçeği için .83 ve Zekâ alt ölçeği için .83 olarak bildirilmiştir. Bulgular PİOKBÖ'nün geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğuna işaret etmiştir.

OKE-GGF: OKE-GGF (Obsessive Compulsive Inventory - Revised) Foa ve arkadaşları (12) tarafından obsesif-kompulsif belirti düzeyini ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. 5'li Likert tipi (0: Hiç, 4: Aşırı derece) 18 maddeden oluşan ölçekten alınan yüksek puanlar obsesif-kompulsif semptom şiddetindeki yüksekliğe işaret etmektedir. Ölçeğin Yıkama, Kontrol Etme, Düzenleme, Obsesyon, Biriktirme, Nötralizasyon olmak üzere altı alt ölçeği bulunmaktadır. Ölçeğin Türkçe'ye çeviri ve uyarlaması Yorulmaz ve arkadaşları (17) tarafından üniversite öğrencilerinden oluşan bir örnekleme yapılmıştır. Bulgular OKE-GGF'nin Türkçe uyarlamasının tatmin edici geçerlik ve güvenilirliğe sahip olduğuna işaret etmiştir. Ölçeğe ait iç tutarlılık katsayıları bu çalışmada ölçeğin bütünü için .89, Yıkama için .62, Kontrol Etme için .78, Düzenleme için .74, Obsesyon için .76, Biriktirme için .69 ve Nötralizasyon için .55 olarak bulunmuştur.

OİÖ: OİÖ (Obsessive Beliefs Questionnaire), OKB'ye ilişkin işlevsel olmayan inanışları değerlendirmek üzere geliştirilmiş 7'li Likert tipinde (1: Kesinlikle katılmıyorum, 7: Tamamen katılıyorum) 44 madden oluşan ölçek (18) 3 alt ölçekten oluşmaktadır: Düşüncelerin Önemi/Kontrolü, Sorumluluk / Tehdit Algısı ve Mükemmeliyetçilik / Kesinlik. Ölçekten alınan yüksek puanlar obsesif inanış düzeyindeki yüksekliğe işaret etmektedir. Ölçeğin Türkçe'ye çeviri ve uyarlaması Yorulmaz ve Gençöz (19) tarafından üniversite öğrencilerinden oluşan bir örnekleme yapılmıştır. Bulgular ölçeğin tatminkâr düzeyde geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğuna işaret etmiştir. Ölçeğin mevcut örnekleme için iç tutarlılık Cronbach Alpha katsayısının ölçeğin bütünü için .94, Düşüncelerin Önemi / Kontrolü alt ölçeği için .83, Sorumluluk / Tehdit Algısı alt ölçeği için .88 ve

Mükemmeliyetçilik / Kesinlik alt ölçeği için .90 olduğu görülmüştür.

YİYE-II: YİYE, Brennan ve arkadaşları (20) tarafından romantik ilişkilerdeki bağlanma örüntülerini değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş öz-bildirime dayalı bir ölçektir. YİYE - II (Experiences in Close Relationships - II) ilk ölçek oluşturulurken kullanılan madde havuzunun Fraley ve arkadaşları (15) tarafından madde tepki kuramı çerçevesinde yeniden ele alınması sonucu ortaya çıkmıştır. Ölçek 7'li Likert tipi (1: Hiç katılmıyorum, 7: tamamen katılıyorum) 36 maddeden oluşmaktadır. Kaçınma ve Kaygı olmak üzere iki alt boyutu vardır. Alt ölçeklerden alınan yüksek puanlar güvensiz bağlanma düzeylerindeki artışa işaret etmektedir. Ölçeğin Türkçe çeviri ve uyarlaması Selçuk ve arkadaşları (21) tarafından üniversite öğrencilerinden oluşan bir örneklem kullanılarak yapılmıştır. Bulgular YİYE-II'nin Türkçe uyarlamasının tatmin edici geçerlik ve güvenilirlik düzeylerine sahip olduğuna işaret etmiştir. Mevcut örnekleme Kaygı boyutuna ait tutarlılık Cronbach Alpha katsayısının .86, Kaçınma boyutuna ait Cronbach Alpha katsayısının ise .89 olduğu görülmüştür.

DASS-42: DASS-42 (Depression Anxiety Stress Scale) depresyon, kaygı ve stres düzeylerini değerlendirmek amacıyla geliştirilmiştir (14). Öz-bildirime dayalı ölçeğin Depresyon, Anksiyete ve Stres alt ölçeklerinin her biri 4'lü Likert tipinde (0: Bana hiç uygun değil, 3: Bana tamamen uygun) 14 maddeden oluşmaktadır. Ölçeklerden alınan yüksek puanlar depresyon, kaygı ve stres düzeylerindeki yüksekliğe işaret etmektedir. Ölçeğin Türkçe'ye çeviri ve adaptasyonu Bayram ve Bilgel (22) tarafından üniversite öğrencilerinden oluşan bir örneklem kullanılarak yapılmış ve ölçeğin tatmin edici geçerlik ve güvenilirlik değerleri sergilediği bulunmuştur. Bu çalışmada Cronbach Alpha katsayılarının Depresyon Ölçeği için .92, Anksiyete Ölçeği için .89 ve Stres Ölçeği için .93 olduğu bulunmuştur.

İDÖ: İDÖ (Relationship Assessment Scale) Hendrick (16) tarafından kişilerin romantik ilişkilerinden sağladıkları doyum düzeyini ölçmek amacıyla geliştirilmiş 7 maddeden oluşan öz-

bildirime dayalı bir ölçektir. Ölçeğin Türkçe'ye çeviri ve uyarlaması Curun (23) tarafından yapılmış ve orijinal form ile karşılaştırılabilir psikometrik özelliklere sahip olduğu bulunmuştur. Ölçeğin mevcut örnekleme için tutarlılık Cronbach Alpha katsayısı .90 olarak bulunmuştur.

İşlem

İlgili etik kurul izninin alınmasının ardından, araştırma çeviri-geri çeviri basamağıyla başlamıştır. RİOKÖ ve PİOKBÖ hem Türkçe'ye hem de İngilizce'ye hâkim ve OKB konusunda donanımlı iki klinik psikolog tarafından İngilizce'den Türkçe'ye çevrilmiştir. Bu çeviriler araştırmacılar tarafından ölçeğin orijinal maddeleriyle karşılaştırılarak incelenmiştir. Yargıcılar arasında uzlaşım yöntemiyle, orijinal madde içeriklerini en iyi yansıttığı düşünülen çeviriler belirlenerek ölçeklerin ilk Türkçe formları oluşturulmuştur. İkinci aşamada, alan dışından her iki dile de hâkim 10 katılımcıdan ölçeklerin hem Türkçe, hem de İngilizce formlarını doldurmaları istenmiştir. Alınan geri bildirimler doğrultusunda anlamının yeterince açık olmadığı düşünülen maddeler revize edilmiştir. Son aşamada, ölçeklerin Türkçe formları iki dile de hâkim bir uzman tarafından yeniden İngilizce'ye çevrilmiş, çeviriyi yapan uzmanın bağımsız bir çeviri yaptığından emin olabilmek için ölçeklerin İngilizce versiyonlarına ulaşmamasına dikkat edilmiştir. Ortaya çıkan geri çeviri, ölçeği geliştiren yazara gönderilerek onayı alınmıştır.

Veri toplama sürecinde çalışmanın gönüllülük esasına dayalı olduğu katılımcılara açıklanmış, Bilgilendirilmiş Onam Formu'nu doldurmaları istenmiş, onam formunu dolduran katılımcılara 6 farklı dizilimde hazırlanmış ölçek seti elden, kapatılmış bir zarf içerisinde verilmiş, katılımcılardan ölçekleri doldurduktan sonra ölçek setini yeniden zarfa koyarak zarfı kapatmaları ve araştırmacıya ulaştırmaları istenmiştir. Ölçek setleri oluşturulurken Demografik Bilgi Formu'nun ilk sırada bulunması kaydıyla ölçeklerin sırası dengeli olarak değiştirilmiş, bu sayede katılımcılarda görülebilecek yorgunluk etkisi kontrol edilmeye çalışılmıştır.

Verilerin analizi

Betimleyici istatistikler, ölçüm araçlarının alınan puanların ortalamaları, standart sapmaları ve iç tutarlılık katsayıları SPSS 23.0 (24) kullanılarak hesaplanmıştır. Buna ek olarak bileşen geçerliğinin değerlendirilmesi amacıyla hesaplanan korelasyon katsayıları, yordayıcı geçerliğinin değerlendirilmesi amacıyla yapılan regresyon analizleri, kriter geçerliğinin değerlendirilmesi amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi ve güvenilirlik analizleri için de SPSS 23.0'dan faydalanılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizleri AMOS 23.0 (25) kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

BULGULAR

Örneklemin Özellikleri

Yaşları 18 ile 63 arasında değişen katılımcıların yaşlarının ortancası 30'dur. Katılımcıların %59.4'ü kadın (n=161), %40.6'sı erkektir (n=110). Katılımcıların %60.5'i (n=164) evli, %39.5'i bekar (n=107). Katılımcıların romantik ilişki içinde buldukları süre 0.5 ay ile 484 ay arasında değişmiş, ortalama ilişki süresinin 199.52 ay olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların %1.1'i (n=3) ilköğretim, %1.5'i (n=4) ortaokul, %25.8'i (n=70) lise, %55'i (n=149) üniversite mezunu olduğunu ve %16.6'sı (n=45) lisansüstü eğitim derecesi sahibi olduğunu bildirmiştir.

RİOKÖ ve PİOKBÖ Ölçeklerinin Geçerlik Özellikleri

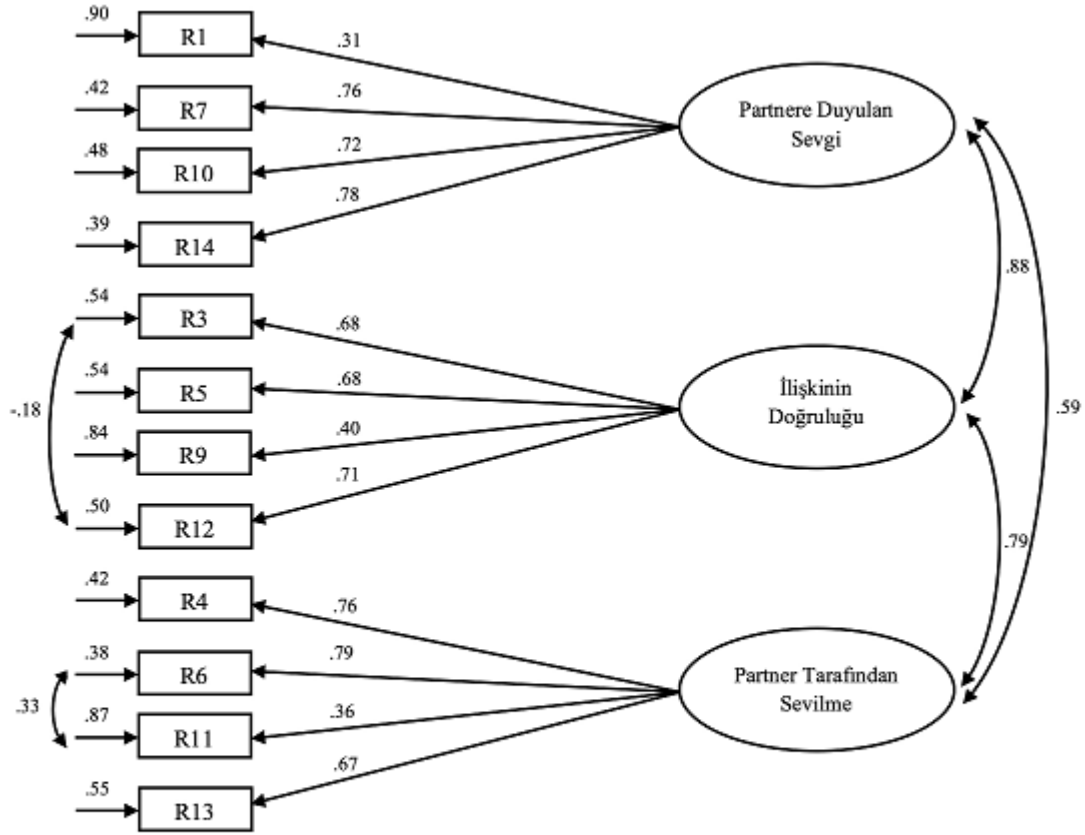
Yapı Geçerliği: Orijinal ölçeklerin faktör yapılarının Türkiye örnekleminde uygunluğunu test etmek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Öncelikle RİOKÖ'nün üç faktörlü yapısı test edilmiş, elde edilen uyum indeksleri ($\chi^2/sd=5.65$, $sd=51$, $AGFI=.89$, $CFI=.91$, $NFI=.89$, $RMR=.03$, $RMSEA=.09$, $p<.001$) modelde bir dizi modifikasyon yapılması gerektiğine işaret etmiştir. Modifikasyon indekslerinin işaret ettiği öneriler doğrultusunda aynı faktörlerde yer alan 6-11 ($\chi^2=31.71$, $p<0.001$) ve 3-12 ($\chi^2=8.52$, $p<0.001$) madde çiftlerinin hataları ilişkilendirilmiştir. Hataların ilişkilendirilmesini takiben model tekrar

test edilmiş ($\chi^2/sd=4.78$, $sd=49$, $AGFI=.91$, $CFI=.93$, $NFI=.91$, $RMR=.03$, $RMSEA=.08$, $p<.001$) ve eklenen ilişkilerin modeli daha iyi hale getirdiği görülmüştür (χ^2 fark(2)=54.09, $p<0.001$) (Şekil 1). Benzer biçimde PİOKBÖ'nün altı faktörlü yapısı Türkiye örnekleminde elde edilen veriler kullanılarak test edilmiş ve uyum indeksleri ($\chi^2/sd=4.46$, $sd=237$, $AGFI=.83$, $CFI=.87$, $NFI=.85$, $RMR=.04$, $RMSEA=.08$, $p<.001$) modelde bir dizi modifikasyon yapılması gerektiğini göstermiştir. Aynı faktöre yüklenmiş olan 2-5 ($\chi^2=21.43$, $p<0.001$), 15-20 ($\chi^2=17.58$, $p<0.001$), 9-19 ($\chi^2=16.22$, $p<0.001$) ve 7-22 ($\chi^2=13.06$, $p<0.001$) madde ikililerinin hataların ilişkilendirilmesinin ardından model yeniden test edilmiş ($\chi^2/sd=4.10$, $sd=233$, $AGFI=.85$, $CFI=.89$, $NFI=.86$, $RMR=.04$, $RMSEA=.07$, $p<.001$) ve eklenen ilişkilerin modelin daha iyi hale gelmesini sağladığı görülmüştür (χ^2 fark (4)=102,47, $p<.001$). Bu bulgular doğrultusunda modellerin kabul edilebilir olduğu sonucuna varılmıştır (Şekil 2).

Bileşen Geçerliği: RİOKÖ ve PİOKBÖ puanlarının cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi ve ilişki süresi ile ilişkisini incelemek amacıyla değişkenler arasındaki Pearson korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. RİOKÖ puanları ile yaş ($r=-.15$, $p<.05$) ve ilişki süresi ($r=-.14$, $p<.05$) arasında negatif yönde düşük düzeyde anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. PİOKBÖ puanları ile demografik değişkenler arasında ise anlamlı bir ilişki bulunmadığı görülmüştür.

RİOKÖ ve PİOKBÖ'nün birleşen geçerliğinin değerlendirilebilmesi için obsesif-kompulsif belirti, obsesif inanış, depresyon, anksiyete, stres, kaygılı bağlanma, kaçınan bağlanma ve ilişkiden alınan doyum düzeyleri dış ölçüt olarak alınmıştır. RİOKÖ ve PİOKBÖ puanlarıyla diğer ölçekler arasındaki korelasyonlar hesaplanmış, beklentilerle tutarlı olarak, ölçeklerin bileşen geçerliğini destekleyecek şekilde, RİOKÖ ve PİOKBÖ puanları ilgili değişkenlerle pozitif anlamlı ilişki göstermiştir (Tablo 1 ve Tablo 2).

Yordayıcı Geçerliği: RİOKÖ ve PİOKBÖ'nün ilişkiden duyulan memnuniyetsizliği ne ölçüde yordadığını değerlendirmek amacıyla İDÖ puanının bağımlı değişken olduğu iki farklı üç basamaklı hi-

Şekil 1. RİOKÖ'nün Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonuçları

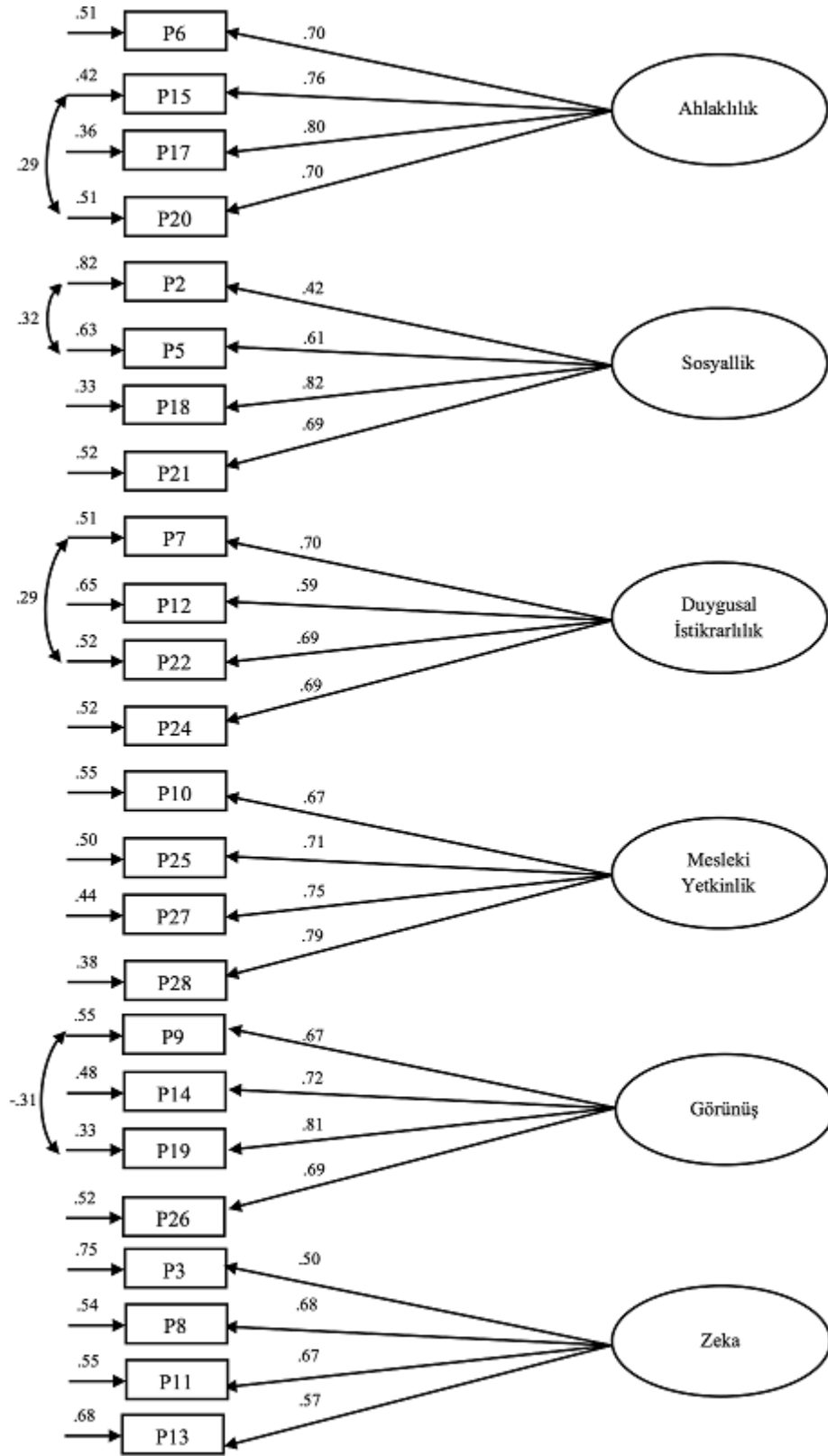
Not. Standardize en büyük olabilirlik kestirimi değerleri ve faktör yükleri $p < .001$ düzeyinde anlamlıdır.

yerarşik regresyon analizi yapılmış, bu analizler sonucunda RİOKÖ ve PİOKBÖ puanlarının İDÖ puanını anlamlı olarak yordadıkları belirlenmiştir (Tablo 2 ve 3)

RİOKÖ ve PİOKBÖ'nün obsesif-kompulsif semptomların şiddetiyle olan ilişkisini değerlendirmek amacıyla OKE-GGF puanının bağımlı değişken olduğu iki farklı hiyerarşik regresyon analizi uygulanmıştır. Regresyon analizlerinin sonuçları RİOKÖ ve PİOKBÖ puanlarının OKE-GGF puanını anlamlı olarak yordadıkları da göstermiştir (Tablo 4 ve 5).

Kriter geçerliği: RİOKÖ ve PİOKBÖ'nün kriter geçerliğinin değerlendirilebilmesi için, OKE-GGF ölçeği toplam puanına göre yapılan sıralamada %25'lik alt ve üst dilimlerdeki katılımcılar düşük ($n = 71$; 14 puan altı) ve yüksek ($n = 72$; 30 puan üstü)

olmak üzere iki gruba atanmıştır. Gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi sonuçları RİOKÖ puanlarının yüksek ve düşük obsesif semptom gruplarını anlamlı olarak ayırt ettiğini ortaya koymuş ($F(1,142) = 9.76, p < .01$), yüksek obsesif semptom grubunun RİOKÖ puanlarının ($\bar{X} = 9.65, SS = 8.82$) düşük obsesif semptom grubunun puanlarından ($\bar{X} = 5.56, SS = 6.64$) anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur. Benzer bir biçimde, PİOKBÖ puanlarının da iki grubu anlamlı olarak ayırt ettiği ($F(1,142) = 6.60, p < .05$), yüksek obsesif semptom grubunun PİOKBÖ'den aldığı puanların ($\bar{X} = 17.96, SS = 8.82$) düşük obsesif semptom grubunun puanlarından ($\bar{X} = 10.76, SS = 16.59$) anlamlı olarak daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bulgular her iki ölçeğin de kriter geçerliğinin olduğuna işaret etmiştir.

Şekil 2. PİOKBÖ'nün Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Not. Standardize en büyük olabilirlik kestirimi değerleri ve faktör yükleri $p < .001$ düzeyinde anlamlıdır

Tablo 1: RİOKÖ ve PİOKBÖ puanlarının OKE -GGF ve OİÖ-44 ölçeklerinden alınan puanlarla korelasyonları

	RİOKÖ	PİOKBÖ
OKE	.23***	.16*
Yıkama	.19**	.11
Obsesyon	.36***	.20**
Biriktirme	.13*	.08
Düzenleme	.03	.05
Kontrol Etme	.13*	.09
Nötralizasyon	.20**	.18**
OİÖ	.19**	.18**
STA	.18**	.15*
MK	.18**	.15*
DÖK	.13*	.17**

Not. RİOKÖ: Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği; PİOKBÖ: Partnere İlişkin Obsesif Kompulsif Belirti Ölçeği; OKE: Obsesif Kompulsif Envanteri -Gözden Geçirilmiş Form; OİÖ: Obsesif İnanışlar Ölçeği; STA: Sorumluluk/Tehdit Algısı; MK: Mükemmeliyetçilik/Kesinlik; DÖK: Düşüncenin Önemi/Kontrolü; * $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$.

RİOKÖ ve PİOKBÖ Ölçeklerinin Güvenirlik Özellikleri

Ölçeklerin güvenirlik özellikleri iç tutarlılık, test-tekrar test ve iki yarıya bölme analizleri uygulanarak incelenmiştir. Mevcut örneklem için RİOKÖ'nün bütününe ait ($\bar{X} = 7.58$, $SS = 1.05$) iç tutarlılık Cronbach Alpha katsayısı .89 olarak hesaplanmıştır. Alt ölçeklere ait Cronbach Alpha katsayılarının Partnere Duyulan Sevgi için .73, İlişkinin Doğruluğu için .78 ve Partner Tarafından

Sevilmeye için .83 olduğu görülmüştür. PİOKBÖ ve alt ölçeklerinin iç tutarlılık Cronbach Alpha katsayıları hesaplanmış ve değerlerin ölçeğin bütünü için ($\bar{X} = 13.40$, $SS = 15.06$) .94, Ahlaklılık alt ölçeği için .88, Sosyallik alt ölçeği için .77, Duygusal İstikrarlılık alt ölçeği için .85, Yeterlilik alt ölçeği için .83, Dış görünüş alt ölçeği için .88 ve Zekâ alt ölçeği için .71 olduğu görülmüştür.

Ölçeklerden alınan puanların zaman içindeki tutarlılığını değerlendirmek amacıyla ölçek seti ilk uygulamadan 4 hafta sonra 36 kişilik bir örnekleme tekrar verilmiş, iki ölçüm arasındaki Pearson korelasyon katsayıları incelenmiştir. Korelasyon katsayılarının RİOKÖ toplam puanı için .89, PİOKBÖ toplam puanı için ise .88 olduğu, ilk ve ikinci değerlendirmelerde alınan puanlar arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler bulunduğu görülmüştür.

İki yarı test geçerliğinin değerlendirilmesi amacıyla Spearman-Brown katsayıları ve iki yarı form arasındaki Pearson korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Spearman-Brown katsayısı RİOKÖ için .88, PİOKBÖ için .89 olarak, iki yarı arasındaki korelasyon ise RİOKÖ için .79, PİOKBÖ için ise .80 olarak bulunmuştur.

TARTIŞMA

Bu araştırmanın amacı romantik ilişki ve partnere ilişkin obsesif-kompulsif belirti şiddetini ölçen RİOKÖ ve PİOKBÖ'nün Türkçe uyarlamalarının psikometrik özelliklerinin değerlendirilmesidir.

Tablo 2: RİOKÖ, PİOKBÖ, OKE -GGF, OİÖ-44, DASS-42, YİYE-II ve İDÖ ölçeklerinden alınan puanlar arasındaki korelasyonlar

	Pİ	OKE	OİÖ	DEP	ANK	STR	KAY	KAÇ	İDÖ
Rİ	.46**	.23**	.19**	.53**	.47**	.43**	.60**	.34**	-.58**
Pİ		.16*	.18**	.15*	.16**	.11	.27**	.23**	-.44**
OKE			.51**	.23**	.30**	.26**	.30**	.21**	-.01
OİÖ				.20**	.24**	.20**	.25**	.15*	-.03
DEP					.79**	.76**	.47**	.28**	-.31**
ANK						.82**	.39**	.17**	-.21**
STR							.39**	.20**	-.18**
KAY								.37**	-.38**
KAÇ									-.45**

Not. Rİ: Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği; Pİ: Partnere İlişkin Obsesif Kompulsif Belirti Ölçeği; OKE: Obsesif Kompulsif Envanteri -Gözden Geçirilmiş Form; OİÖ: Obsesif İnanışlar Ölçeği; DEP: Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği -Depresyon; ANK: Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği -Anksiyete; STR: Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği -Stres; KAY: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II-Kaygı; KAÇ: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II -Kaçınma; İDÖ İlişki Doyumu Ölçeği; * $p < .05$, ** $p < .01$.

Tablo 3: İDÖ'yü yordayan değişkenlere ait Hiyerarşik Regresyon Analizi özeti

	Beta	t	R	R ²	F
1. Basamak			.33	.11	8.04 ^{***}
OKE-GGF					
DASS Depresyon	-.42	- 4.26 ^{***}			
DASS Anksiyete					
DASS Stres					
2. Basamak			.54	.30	18.42 ^{***}
YİYE Kaygı	-.23	-3.67 ^{***}			
YİYE Kaçınma	-.36	-6.31 ^{***}			
3. Basamak			.67	.45	30.12 ^{***}
RİOKÖ	-.52	-8.43 ^{***}			

Not. N = 271; ^{***} p < .001

Analiz sonuçları RİOKÖ'nün üç, PİOKBÖ'nün altı faktörlü yapılarının orijinal form ile tutarlı olarak Türk örnekleme için de geçerli olduğunu desteklemiştir. RİOKÖ ve PİOKBÖ puanlarının obsesif-kompulsif semptom şiddeti ve obsesif inanışlarla anlamlı ancak yüksek olmayan korelasyonlar sergilemesi obsesif semptomlarla belirli bir ölçüde ilişkili olmakla birlikte farklı ve bağımsız bir kavramı ölçmekte olduklarına işaret etmiş ve ölçeklerin dış ölçüt geçerliğini desteklemiştir. RİOKÖ ve PİOKBÖ puanları ölçeklerin orijinal formları için bildirilen değerlerle tutarlı olarak depresyon, anksiyete ve stres puanlarıyla pozitif yönde, ilişki memnuniyeti ile ise negatif yönde korelasyonlar sergilemiştir. RİOKÖ ve PİOKBÖ'nün obsesif-kompulsif semptomların, depresyon, anksiyete ve stres belirtilerinin ve güvensiz bağlanmanın etkileri kontrol edildikten sonra, ilişkiden duyulan memnuniyetsizliği anlamlı olarak yordadığı görülmüştür. Benzer biçimde RİOKÖ ve PİOKBÖ puanlarının demografik değişkenlerin, depresyon

ve stres belirtilerinin etkileri kontrol edildikten sonra obsesif-kompulsif semptom şiddetini anlamlı olarak yordadığı bulunmuştur. Hem RİOKÖ, hem de PİOKBÖ puanlarının yüksek ve düşük obsesif semptom gruplarını ayırt ettiği bulunmuştur.

Güvenirlilik analizlerinin sonucunda RİOKÖ ve PİOKBÖ ile alt ölçeklerinin orijinal çalışmanın değerleriyle paralel bir biçimde yüksek iç tutarlılık katsayılarına sahip olduğu görülmüştür. Bu sonuçlar, RİOKÖ ve PİOKBÖ'nün Türkçe formlarının tatmin edici geçerlik ve güvenirliğe sahip olduğuna işaret etmiştir.

Sonuç itibarıyla, romantik ilişki ve partner temalı obsesif-kompulsif belirtilerin OKB'nin diğer semptom grupları ve obsesif inanışlarla anlamlı ancak çok yüksek olmayan ilişkiler sergilemesi, bu iki yapının diğer belirti ve inançlarla ayrılan belirti grupları olduğuna işaret etmektedir. Ayrıca, diğer

Tablo 4: İDÖ'yü yordayan değişkenlere ait Hiyerarşik Regresyon Analizi özeti

	Beta	t	R	R ²	F
1. Basamak			.33	.11	8.04 ^{***}
OKE-GGF					
DASS Depresyon	-.42	- 4.26 ^{***}			
DASS Anksiyete					
DASS Stres					
2. Basamak			.54	.30	18.42 ^{***}
YİYE Kaygı	-.23	-3.67 ^{***}			
YİYE Kaçınma	-.36	-6.31 ^{***}			
3. Basamak			.63	.40	24.56 ^{***}
PİOKBÖ	-.33	-6.60 ^{***}			

Not. N = 271; ^{***} p < .001

Tablo 5: OKE-GGF'yi yordayan değişkenlere ait Hiyerarşik Regresyon Analizi özeti

	Beta	t	R	R ²	F
1. Basamak			.43	.19	10.15***
Cinsiyet	-.16	- 2.72**			
Yaş	-.15	-2.23*			
Eğitim süresi	-.21	-3.54***			
Ebeveyn eğitim süresi	-.24	-3.87***			
DASS Depresyon					
DASS Stres	.20	2.32*			
2. Basamak			.45	.21	9.71***
RIÖKÖ	.16	2.44*			

Not. N = 271; * p < .05, ** p < .01, *** p < .001

belirtilerle karşılaştırıldığında obsesyon semptomlarıyla daha güçlü bir ilişkinin sergilenmiş olması, bu iki semptom türünün ilişki deneyimi ve partnere ilişkin obsesif meşguliyet ve şüphelerle karakterize olan, ego-distoniklik ve gircilik gibi özellikleri bakımından normal şüphe ve endişelerden ayrılan özgün obsesif-kompulsif semptom türleri olduğu görüşünü desteklemektedir (9,10).

Bu iki ölçüm aracının Türkçe'ye uyarlanması alanyazında oldukça yeni kavramlar olan romantik ilişki ve partnere yönelik obsesif-kompulsif belirtilerle ilgili yeni araştırmaların yapılmasına olarak sağlayacağı, böylece farklı semptom profillerinin görüldüğü bir bozukluk olan OKB'nin daha iyi anlaşılabilmesine katkıda bulunacağı düşünülmektedir. Bununla birlikte ölçüklerin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları klinik olmayan örneklem kullanılarak gerçekleştirilmiştir. OKB ile ilgili kavramların incelendiği araştırmalarda yetişkin ve üniversite öğrencilerinden oluşan örneklem sıklıkla kullanılıyor olsa da (26), çalışmanın romantik ilişki ve partner odaklı belirtilerden şikayetçi olan

bireylerle tekrar edilmesinin bulguların klinik örnekleme genellenabilirliğini arttıracığı düşünülmektedir.

SONUÇ

Özetle, araştırma sonuçları romantik ilişki ve partner içerikli obsesyon ve kompulsiyonların doğasını daha iyi anlayabilmek amacıyla geliştirilmiş olan RIÖKÖ ve PİOKBÖ'nün Türkçe uyarlamalarının tatmin edici geçerlik ve güvenilirlik değerlerine sahip olduğuna, Türkiye popülasyonunda geçerli ve güvenilir bir şekilde kullanılabileceğine işaret etmiştir.

Yazışma adresi: Arş.Gör. Ezgi Trak, Hacettepe Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, Ankara ezgi.trak@hacettepe.edu.tr

Tablo 6: OKE-GGF'yi yordayan değişkenlere ait Hiyerarşik Regresyon Analizi özeti

	Beta	t	R	R ²	F
1. Basamak			.43	.19	10.15***
Cinsiyet	-.16	- 2.72**			
Yaş	-.15	-2.23*			
Eğitim süresi	-.21	-3.54***			
Ebeveyn eğitim süresi	-.24	-3.87***			
DASS Depresyon					
DASS Stres	.20	2.32*			
2. Basamak			.45	.20	9.43***
PİOKBÖ	.12	2.09*			

Not. N = 271; * p < .05, ** p < .01, *** p < .001

KAYNAKLAR

1. McKay D, Abramowitz JS, Calamari JE, Kyrios M, Radomsky A, Sookman D, Taylor S, Wilhelm S. A critical evaluation of obsessive-compulsive disorder subtypes: Symptoms versus mechanisms. *Clin Psychol Rev* 2004; 24: 283-313. doi:10.1016/j.cpr.2004.04.003
2. Abramowitz JS, McKay D, Taylor S. *Clinical handbook of obsessive-compulsive disorder and related problems*. Johns Hopkins University Press, Baltimore, MD, 2008. doi:10.1192/bjp.bp.108.054601
3. Murphy DL, Timpano KR, Wheaton MG, Greenberg BD, Miguel EC. Obsessive-compulsive disorder and its related disorders: A reappraisal of obsessive-compulsive spectrum concepts. *Dialogues Clin Neurosci* 2010; 12: 131-148.
4. Taylor S, Abramowitz JS, McKay D. Cognitive-behavioural models of obsessive-compulsive disorder. *Psychological Treatment of Obsessive-Compulsive Disorder içinde*. M Antony, C Purdon, L Summerfeldt, editörler. Washington, DC, American Psychological Association, 2007, s. 9-30.
5. Clark DA, Beck AT. Cognitive theory and therapy of anxiety and depression: Convergence with neurobiological findings. *Trends Cogn Sci* 2010; 14: 418-424. doi:10.1016/j.tics.2010.06.007
6. Braithwaite SR, Delevi R, Fincham FD. Romantic relationships and the physical and mental health of college students. *Pers Relationship* 2010; 17: 1-12. doi: 10.1111/j.1475-6811.2010.01248.x
7. Dush CMK, Amato PR. Consequences of relationship status and quality for subjective well-being. *J Soc Pers Relat* 2005; 22: 607-627. doi: 10.1177/0265407505056438
8. Rösand GMB, Slinning K, Eberhard-Gran M, Roysamb E, Tambs K. The buffering effect of relationship satisfaction on emotional distress in couples. *BMC public health* 2012; 12: 66. doi:10.1186/1471-2458-12-66
9. Doron G, Derby DS, Szepsenwol O, Talmor D. Tainted love: Exploring relationship-centered obsessive compulsive symptoms in two non-clinical cohorts. *J Obsessive Compuls Relat Disord* 2012; 1: 16-24. doi:10.1016/j.joerd.2011.11.002
10. Doron G, Derby DS, Szepsenwol O, Talmor D. Flaws and all: Exploring partner-focused obsessive-compulsive symptoms. *J Obsessive Compuls Relat Disord* 2012; 1: 234-243. doi:10.1016/j.joerd.2012.05.004
11. Doron G, Mizrahi M, Szepsenwol O, Derby D. Right or flawed: Relationship obsessions and sexual satisfaction. *J Sex Med* 2014; 11: 2218-2224. doi:10.1111/jsm.12616
12. Foa EB, Huppert JD, Leiberg S, Langner R, Kichic R, Hajcak G, Salkovskis PM. The Obsessive-Compulsive Inventory: Development and validation of a short version. *Psychol Assess* 2002; 14: 485-496. doi:10.1037/1040-3590.14.4.485
13. Moulding R, Anglim J, Nedeljkovic M, Doron G, Kyrios M. The Obsessive Beliefs Questionnaire (OBO): Examination in non-clinical samples and development of a short version. *Assessment* 2011; 18: 357-374. doi:10.1177/1073191110376490
14. Lovibond PF, Lovibond SH. The structure of negative emotional states: Comparison of the Depression Anxiety Stress Scales (DASS) with the Beck Depression and Anxiety Inventories. *Behav Res Ther* 1995; 33: 335-343. doi:10.1016/0005-7967(94)00075-U
15. Fraley RC, Waller NG, Brennan KA. An item response theory analysis of self-report measures of adult attachment. *J Pers Soc Psychol* 2000; 78: 350-365. doi:10.1037/0022-3514.78.2.350
16. Hendrick SS, Dicke A, Hendrick C. The Relationship Assessment Scale. *J Soc Pers Relat* 1998; 15: 137-142. doi:10.1177/0265407598151009
17. Yorulmaz O, Inozu M, Clark DA, Radomsky AS. Psychometric Properties of the Obsessive-Compulsive Inventory-Revised in a Turkish Analogue Sample. *Psychol Rep* 2015; 117: 781-793.
18. Obsessive Compulsive Cognitions Working Group (OCCWG). Psychometric validation of the obsessive belief questionnaire and interpretation of intrusions inventory-Part 2: Factor analyses and testing of a brief version. *Behav Res Ther* 2005; 43: 1527-1542. doi:10.1016/j.brat.2004.07.010
- 19- Yorulmaz O, Gençöz T. OKB semptomlarında yorumlama ve kontrol süreçlerini değerlendiren İstem Dışı Düşünceleri Yorumlama Envanteri, Obsesif İnanışlar Anketi ve Düşünceleri Kontrol Anketi'nin psikometrik özellikleri. *Türk Psikoloji Yazıları* 2008; 11: 1-13.
20. Brennan KA, Clark CL, Shaver PR. Self-report measurement of adult romantic attachment: An integrative overview, Attachment theory and close relationships içinde, JA Simpson, WS Rholes editörler. New York, NY, Guilford Press, 1998, s. 46-76.
21. Selçuk E, Günaydın G, Sümer N, Uysal A. Yetişkin bağlanma boyutları için yeni bir ölçüm: Yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri-II'nin Türk örnekleminde psikometrik açıdan değerlendirilmesi. *Türk Psikoloji Yazıları* 2005; 8: 1-11.
22. Bayram N, Bilgel N. The prevalence and socio-demographic correlations of depression, anxiety and stress among a group of university students. *Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol* 2008; 43: 667-672. doi:10.1007/s00127-008-0345-x
23. Curun F. The effects of sexism and sex role orientation on romantic relationship satisfaction. ODTÜ, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. 2001.
24. IBM Corp. IBM SPSS Statistics for Windows, Version 23.0 [Computer Program]. IBM Corp., Armonk, NY, 2015.
25. Arbuckle JL. Amos (Version 23.0) [Computer Program]. IBM SPSS, Chicago, 2014.
26. Warren R, Gershuny BS, Sher KJ. Cognitions in subclinical obsessive compulsive disorder. *Cognitive Approaches to Obsessions and Compulsions: Theory, Assessment and Treatment içinde*. RO Frost, G Steketee, editörler. Oxford, Pergamon Press, 2002, s. 337-360.

PARTNERE İLİŞKİN OBSESİF KOMPULSİF BELİRTİ ÖLÇEĞİ (PIOKBÖ)

Aşağıda insanların romantik ilişkilerinde yaşayabilecekleri deneyimlere ilişkin ifadeler yer almaktadır. **Sizin** yakın ilişkilerinizde neler yaşadığınızı değerlendirmek istiyoruz. Lütfen aşağıdaki ifadelerin yakın ilişkilerinizde deneyimlediğiniz düşünce ve davranışları ne ölçüde yansıttığını belirtiniz. “Partner” ifadesiyle romantik ilişki içinde olduğunuz kişi (eş, nişanlı, sözlü vb.) kastedilmektedir.

Rakamlar aşağıda görülen sözlü ifadelere denk gelmektedir:

Bana hiç uygun değil.	Bana biraz uygun.	Bana orta düzeyde uygun.	Bana oldukça uygun.	Bana çok uygun.
0	1	2	3	4

1.	Partnerimin sahip olduğu ahlak düzeyinden memnunum.	0	1	2	3	4
2.	Partnerimin sosyal becerilerini tekrar tekrar gözden geçiririm.	0	1	2	3	4
3.	Partnerimin yeterince akıllı ve derinlik sahibi biri olup olmadığını sürekli sorgularım.	0	1	2	3	4
4.	Partnerimin dış görünüşünden memnunum.	0	1	2	3	4
5.	Partnerimin sosyal becerileri ile ilgili düşünceler beni rahatsız eder.	0	1	2	3	4
6.	Partnerimin ahlaki düzeyine ilişkin şüpheler beni sürekli rahatsız eder.	0	1	2	3	4
7.	Partnerimin zihinsel olarak dengesiz olduğu fikrini aklımdan çıkarmakta zorlanırım.	0	1	2	3	4
8.	Partnerimin yeterince zeki olup olmadığı konusunda çevremdeki insanlardan (arkadaşlarımdan, ailemden vs.) sık sık duyuyorum.	0	1	2	3	4
9.	Partnerimle birlikteyken onun fiziksel kusurlarını görmezden gelmekte zorlanırım.	0	1	2	3	4
10.	Partnerimin hayatta “bir şey başarma” becerisini sürekli diğer kadın/erkekleriyle karşılaştırırım.	0	1	2	3	4
11.	Partnerimin zeka seviyesini diğer kadın/erkekleriyle sürekli karşılaştırırım.	0	1	2	3	4
12.	Partnerimin duygusal tepkilerini diğer kadın/erkeklerle karşılaştırma eğilimimi kontrol etmekte zorlanırım.	0	1	2	3	4
13.	Partnerimin yeterince zeki olmadığı düşüncesi beni çok rahatsız eder.	0	1	2	3	4
14.	Partnerimin fiziksel görünüşündeki kusurlarla ilgili düşünceler beni sürekli rahatsız eder.	0	1	2	3	4
15.	Her gün, partnerimin “iyi ve ahlaklı” bir insan olmadığı düşüncesinden rahatsız olurum.	0	1	2	3	4
16.	Partnerimin zeka seviyesinden memnunum.	0	1	2	3	4

17.	Sürekli, partnerimin yeterince ahlaklı olduğuna dair kanıt ararım.	0	1	2	3	4
18.	Partnerimin sosyal konulardaki beceriksizliğine ilişkin düşünceler beni her gün rahatsız eder.	0	1	2	3	4
19.	Partnerim aklıma her geldiğinde görünüşündeki kusurları düşünürüm.	0	1	2	3	4
20.	Partnerimin ahlak düzeyini sürekli incelerim.	0	1	2	3	4
21.	Sürekli, partnerimin sosyal yetersizliklerini telafi etmeye çalışırım.	0	1	2	3	4
22.	Partnerimin duygusal olarak dengesiz olduğuna ilişkin şüpheler beni rahatsız eder.	0	1	2	3	4
23.	Partnerimin sosyal becerilerinden memnunum.	0	1	2	3	4
24.	Partnerimin tuhaf bir şekilde davranıp davranmadığını sürekli incelerim.	0	1	2	3	4
25.	Zihnim partnerimin hayatta başarılı olup olmadığını değerlendirmekle çok meşguldür.	0	1	2	3	4
26.	Partnerimin fiziksel kusurlarını diğer kadın/erkekleriyle karşılaştırma konusunda kontrol edemediğim bir dürtü hissederim.	0	1	2	3	4
27.	Partnerimi düşündüğümde, modern dünyada başarılı olabilecek türden biri olup olmadığını merak ederim.	0	1	2	3	4
28.	Sürekli, partnerimin iş hayatındaki başarısına dair kanıt ararım.	0	1	2	3	4

Kodlama

Ahlaklılık: 6, 15, 17, 20
Sosyallik: 2, 5, 18, 21
Duygusal İstikrar: 7, 12, 22, 24
Yeterlilik: 10, 25, 27, 28
Dış görünüş: 9, 14, 19, 26
Zeka: 3, 8, 11, 16

ROMANTİK İLİŞKİ OBSESYON VE KOMPULSİYONLARI ÖLÇEĞİ (RIÖKÖ)

Aşağıda insanların yakın ilişkilerinde yaşayabilecekleri deneyimlere ilişkin ifadeler yer almaktadır. **Sizin** yakın ilişkilerinizde neler yaşadığınızı değerlendirmek istiyoruz. Lütfen aşağıdaki ifadelerin yakın ilişkilerinizde deneyimlediğiniz düşünce ve davranışları ne ölçüde yansıttığını belirtiniz. “Partner” ifadesiyle romantik ilişki içinde olduğunuz kişi (eş, sevgili, nişanlı, sözlü vb.) kastedilmektedir.

Rakamlar aşağıda görülen sözlü ifadelere denk gelmektedir:

Bana hiç uygun değil.	Bana biraz uygun.	Bana orta düzeyde uygun.	Bana oldukça uygun.	Bana çok uygun.
0	1	2	3	4

1.	Partnerimi gerçekten sevmediğim fikrini aklımdan çıkaramam.	0	1	2	3	4
2.	Partnerimle ilgili şüphelerimi aklımdan kolaylıkla çıkarabiliyorum.	0	1	2	3	4
3.	İlişkimden sürekli şüphe duyarım.	0	1	2	3	4
4.	Partnerimin bana olan sevgisiyle ilgili şüphelerimi aklımdan çıkarmakta zorlanırım.	0	1	2	3	4
5.	İlişkimin doğru olup olmadığını tekrar tekrar kontrol ederim.	0	1	2	3	4
6.	Sürekli, partnerimin beni gerçekten sevdiğine dair kanıt ararım.	0	1	2	3	4
7.	Partnerimi neden sevdiğimi kendime tekrar tekrar hatırlatmam gerektiğini hissedерim.	0	1	2	3	4
8.	Partnerimin beni sevdiğinden eminim.	0	1	2	3	4
9.	İlişkimde bir şeylerin “doğru olmadığına” dair düşüncelerden aşırı derecede rahatsız olurum.	0	1	2	3	4
10.	Partnerime olan sevgimden sürekli şüphe duyarım.	0	1	2	3	4
11.	Partnerime sürekli beni sevip sevmediğini sorarım.	0	1	2	3	4
12.	Sık sık ilişkimin “doğru” olduğuna dair onay ararım.	0	1	2	3	4
13.	Partnerimin aslında benimle birlikte olmak istemediği düşüncesi beni sürekli rahatsız eder.	0	1	2	3	4
14.	Partnerimi ne kadar sevdiğimi tekrar tekrar kontrol etmem gerektiğini hissedерim.	0	1	2	3	4

Kodlama:

Partnere duyulan sevgi: 1, 7, 10, 14
İlişki “doğruluğu”: 3, 5, 9, 12
Partner tarafından sevilme: 4, 6, 11, 13
Tüm soruların benzer biçimde cevaplanmadığını kontrol etmek için: 2, 8